

בתבונה

בס"ד, גיליון 15 | כסליו תשפ"ג | מהדורת אמצע חודש | יו"ל ע"י מרכז תבונות - המרכז ללימוד הגמרא

להרשמה
לקבלת הגיליון במייל
וכן לקבלת חומרים
איכותיים נוספים
**לחצו
כאן**

שערי גן עדן

גן עדן אינו רק בשמיים. בספרים כתוב שגן עדן מתחיל ממש כאן במקום בו אנו חיים. ובעוד אנחנו טרודים ללא לאות בחיפוש נואש - חולפים אנו על פתחו הלוך ושוב מבלי משים. ומה אם אגיד לכם שאפילו זכינו לעבוד בתוכו? המלצרים של גן עדן התחתון // עמודים 4-5

לרוץ על המים

ביצה טובענית של מים ועמילן תירס יכולה להיות ספורט אתגרי מהנה או ביצת מוות. מה הם התנאים ליהנות במקום שאחרים עשויים למות? // עמודים 4-5

גאון הגאונים בתורה ובמידות
הצעה נדירה וייחודית לעולמם של ראשי הישיבות והמעם: רבינו איסר זלמן מלצר זצ"ל // עמוד 6

דבר המערכת

שלום לכם קוראים נכבדים.

אם נרצה להתייחס לשאלה הגדולה ומשמעותית בחיינו: "מה בעצם התורה?", לא נוכל להתעלם מהתשובה הקצרה והמדויקת שמופיעה למרבה האירוניה ב... 'תורה' עצמה. הקב"ה בכבודו ובעצמו בספר התורה מכנה את עצמותה של התורה בתואר "שירה".

"ועתה כתבו לכם את השירה הזאת..."

ואיך מלמדים אדם לשיר?

הייתי פעם נוכח אצל ידיד שהכשיר אנשים ולימד אותם 'פיתוח קול'. כשהגעתי למשרד שלו במחוץ היה נשמע קולו כמי שהשתגע. מעלה את קולו גבוה ובפתע מורידו לשפל. עושה קולות מוזרים ומשונים בטונים ובצורות מעוותות.

לא כך הכרתי את ידיד. ידוע היה הוא בעיני מזה שנים כאיש מן היישוב, והאמת שכעת אני כבר מסתפק אם קדיש הוא יכול לומר במניין, שלא לדבר על קריאה בתורה.

לא יכולתי להתאפק ונכנסתי פנימה, הבטתי בו מוכה הלם. אך למרבה הפלא לא נראה היה כי חברי מתבייש או בנוך מכך שתפסתי בקלקלתו. הו, כעת אני מתחיל להשלים עם מחשבותיי. אין שום ספק-האיש השתגע.

אבל רק בכדי שלא אצטער על מה שאני עתיד לחולל לו, שאלתי אותו למעשיו המוזרים והמשונים.

חברי שהתגלה פתאום כאיש חכם ענה: "כדי ללמד אדם לשיר - צריכים פשוט לשיר איתו. לא יעזור שאני אלמד אותו את המילים, גם לא יעזור שאכתוב לו את התווים בהם אמורים להשתמש. בכדי ללמד לשיר - צריכים לשיר. זהו. ולשיר פירושו כפי האדם השר, לרדת למקומות שלו - להסביר לו את טעויותיו, לתקן את השגוי וליישר את העקלקלות שבקולו. כך יוצרים זמר שהכל יהיו נשבים בקולו..."

הבטתי בעיני ידידי ולפתע נפלה בראשי ההבנה - לימוד התורה נמשל לשירה, אין שום דרך אנושית ללמד שירה אם לא נשיר אותה. זמר שמתרגש כששר באולפן אי שם בקרקעית האדמה - יכול לרגש אדם אטום בצרפת עיר הבאגטים נוטפי גבינה מותכת...

כזה הוא כוחה של מנגינת התורה, עדינה היא מאין כמוה, עדינות המשברת ומנתצת אפילו ליבו של גיבור אטום חסר לב השקוע בבוץ הזוהמה האנושי חסר התכלית עד גבותיו. יש בכוחה של מנגינה זו לרומם יצור ממרדגת בהמה למעלה ממעלת מלאך משרת. מנגינה רוחנית שחוצה נהרות, ימים, מגזרים, עדות ואפילו שפות.

זר לא יבין מהי מנגינת התורה. רחמינו על אותם מסכנים, אומללי היקום, שלא זכו לשמוע ולנגן מנגינות כאלה. אנו אין לנו בעולמינו אלא תו אחד של מנגינת התורה.

זהו סודה של התורה. זהו סודו של מלמד התורה. וכפי שכתב רש"י (סנהדרין צט, ב): "היה מסדר למודך, אעפ"י שסודו בפיך - כזמר. והוא יגרום לך שתהא לעולם הבא בשמחה ובשירים".

בברכת הצלחה מרובה

אביאל אברום טוויל

טל: 0733-478-474

(להשאר חודעה בשלוחה מספר 1)
m.tvunot@gmail.com

עורך ראשי: הרב אביאל אברהם טוויל
כותבים: הרב מנחם ריביץ
הרב יוסף חיים אליהו
הרב יעקב פישר
הרב שמואל כריץ

למינו לקבלת הגיליון בדואר בתשלום סמלי,
או למייל בחינם, וכן לתגובות ושאלות ניתן
לשלוח לדוא"ל עם פירוט הבקשה.
ניתן להשיג את הגיליון באתרי:

[3] בעומקה של תורה

[4] ביני עמודי

[6] הביאני המלך חדריו

[7] סוגיא מהסטנדר

חבר העורכים

חזר חדש חביב "תבונות"

אחד מיוחד
אודו חכמים המיוחד של אורי
הקשב על איחוד הנאמא
ואיך עכא אהויא אהם

אופל חינוך כחמבי האלץ
ניגן אהשץ ע"י שויחא מייל אהצרכ

גיליון הבא יצא בס"ד ביום
ראשון א' טבת תשפ"ג

לרוץ על המים

האם אפשר לרוץ על מים? • מה עצת הרב ליפקוביץ לטעם בלימוד? • ומה עשה החזו"א על הגג? •

גויש:
הרב מנחם רביץ

מהתורה, היא שגורמת לכל המזיקים והנסיגות לרדוף אחרינו ל"ע.

וכבר הובא במספר מקומות המעשה עם החזו"א שבביתו היה מתקיים מנין קבוע, אך בתקופת הימים הנוראים שבהם היו מתרבים המתפללים היו מעבירים את המנין לגג. באחד מן הימים עלה החזו"א לגג וראה שם שני בחורים שניצלו את העובדה שהספסלים והסטנדרים נשארו שם וישבו ללמוד, אך ראה החזו"א שהגמרות פתוחות והם מדברים דברי חול, הוא התקרב אליהם והחל לומר בפניהם דברי חיזוק נוקבים על מעלת לימוד התורה ברציפות ועל החיות והעונג שמעניקה התורה ללומדיה. ידיו עשו תנועות הממחישות את הדברים, ונראה היה כמי שמתנתק מכל הסובב אותו ודבק באותה הנעימות שתיאר. ואלו היו דבריו הנשגבים: "מתיקות התורה, נעימות התורה כמה גדולה היא, אך אי אפשר להשיגה ולהגיע אליה רק לאחר סקידה של שלוש וארבע שעות ברציפות בלא הפסק. בלי זה אי אפשר אפילו לצייר מהי הרוחניות הזו, וקל וחומר לאחר חמש שעות כמה רוממות יש. איך אפשר למי שיש לו את האפשרות הזאת להפסיק את הרציפות ולהפסיד בידיים נועם כזה? הרי זה כמו קדירה המתבללת להוריד מן האש ליתן להתקרר ואחר כך להשיבה. ואחר שש שעות של לימוד שוכח האדם מכל העולם וענייניו ומתדבק בדברים רוחניים. ואחר שבע שעות האדם מרגיש קרוב להקדוש ברוך הוא ואין לו מהנאות העולם כלום ומתמלא שמחה. ואחר שמונה שעות אפילו לא נופלת בלבו מחשבה של תאוות וחומריות וכולו משתוקק לאלוקיו. ואחר תשע שעות כולו קדוש למעלה למעלה. ואחר עשר שעות עין לא ראתה אין לתאר ואין מילים לבטא את מצבו ורגשותיו".

ונראים הדברים כל כך רחוקים מאיתנו והמציאות בה אנחנו נמצאים, אבל הרב ליפקוביץ זצ"ל לא משאיר אותנו באויר ואומר שהעצה להצליח בזה, וללמוד ברציפות, העצה שלימדונו רבותינו בעלי המוסר, היא שיקבע לעצמו זמן מה בתחילת לימודו שבזמן זה אינו מפסיק לעניינים אחרים, ולומד בהמשך אחד. קביעות זו תשפיע עליו להרגיל עצמו ללמוד בהתמדה וסופו שיוכל להמשיך בלימוד ברציפות זמן הרבה.

בואו ניקח לעצמנו את העצה של הרב ליפקוביץ זצ"ל, נקבע כמה דקות של לימוד רצוף בתחילת הסדרים, וכבר אמר הסטייפלער זצ"ל לבחור שהיה קשה לו ללמוד ברצף שיתחיל עם לימוד של חמש דקות ברצף, ובעו"ה הלימוד הזה ישפיע על כל הלימוד שלנו שנוכל לרוץ ולרקוע ללא הפסקה ולא נשקע במים העכורים של העוה"ה, אלא נעלה ונתעלה בלימוד התורה, ומתוך העמל והרציפות נזכה להרגיש את התחושות שתיאר החזו"א ונזכה שהתורה תלווה אותנו בעולם הזה ותכניס אותנו לחיי העולם הבא! ■

ב עולם קיימות תחרויות של 'ריצה על המים', בתחרויות האלה ממלאים בריכה בתמיסת עמילן שזה עירובוב של מים ועמילן תירס ביחס כזה שנוצרת תמיסה שנראית כמו מים לבנים עכורים שמאפשרים לרוץ עליהם בלי לשקוע, עד כדי כך שאפשר לערוך עליהם תחרויות ריצה ואפילו משחקי כדור, אך לתמיסה הזאת יש תנאי כדי לרוץ עליה, והוא שרוקעים מספיק חזק על פני התמיסה, חשוב לרוץ ולרקוע כל הזמן, אבל, אם עומדים אפילו לרגע אחד, מיד שוקעים בבריכה.

כשביקשו פעם מהגרמ"י ליפקוביץ זצ"ל עצות איך לקבל טעם בלימוד, ענה הרב שכדי לקבל טעם בלימוד צריך קודם כל להתרגל ללמוד ללא הפסקות ולא לעשות את הלימוד קרעים קרעים, כי עיקר ההצלחה בתורה היא כשלומדים בהמשך אחד. התבוננו בדבר ותראה, שפעמים שמתחילים ללמוד בהכרח ובקושי כי עצלות הגוף מוכיחה ומקשה להשתעבד ללימוד התורה, אך כשמתגברים ונכנסים ללימוד, לאחר שלומדים רבע שעה או מחציתה, מתחילים להרגיש משיכה ללימוד. דבר זה הוא מכח קדושת התורה המשיבה לנפשו של האדם את ההרגשה בטעמה של תורה, ומתוך כך גוררת אותו להמשיך בלימוד ביגיעה ובעמל, אך כל זה דוקא אם לומד ללא הפסק - ברציפות.

בזוהר כתוב שבשעה שהאדם מתרפה מהתורה והולך בדרכים לא כשרות, זה מביא עליו קטרוג בשמים, ואפילו נשמתו של האדם באה לקטרג עליו, ומי שעמל בתורה כתוב עליו "בשכבך תשמור עליך" - משכבך בקבר תשמור עליך, כלומר התורה תשמור עליך מהדין, "היקיצות היא תשיחך" - תביאך לעוה"ב, וכל שעוסקים בחיי עולם - בתורה, כל אותן המילים שיוציאות ממך לתורה, אותן שהוא עמל עליהם בעולם הזה, יהיו קיימות לעד לפני הקב"ה.

מסביר הרב יצחק אייזיק חבר זצ"ל בספרו תורה אור את דברי הזוהר, כי מי שהוא עוסק בתורה הוא דבוק באלוקים חיים, ואינו נעזב ממנו, ואז מתחזק בו יתברך ומתגבר על כל שונאיו, כי אין שום שליטה לכוחות המזיקין עליו. אבל מי שמתבטל מן התורה, אז נפרד מאיתו יתברך, ואז ממילא יש לו רפיון ידים, וכן דרשו חז"ל על הפסוק "ויסעו מרפידים" שרפו ידיהם מן התורה, מיד "ויבא עמלק" ור"ל שעי" שנתבטלו מן התורה, אז פרז ידיהם ונתגבר עמלק עליהם.

ראים את מעלתה וגדולתה של הרציפות בלימוד בין לחיוב ובין לשלילה, הרציפות והלימוד ללא הפסקות הוא המתכון להצלחה ולגדול בתורה, זאת הדרך להרגיש משיכה ללימוד וטעם בתורה, היא שגורמת לתורה לשמור עלינו מהדין ולהביא אותנו לעולם הבא. ומצד שני ההפסקה ועזיבת הלימוד, הרפיון שמתרפים

שאל תורה בעומק

התקרב אליהם והחל לומר דברי חיזוק נוקבים על מעלת לימוד התורה ברציפות... ידיו עשו תנועות המחחישות את הדברים, ונראה היה כמי שמתנתק מכל הסובב אותו ודבק באותה הנעימות שתיאר

כל הכלים להצלחה במדריך החדש...

לבקשת רבים! ניתן להשיג טוב פרטים במערכת הטלפונית / דוא"ל

איך אני מצליח להתחבר לבן שלי? למה כ"כ קשה לי ללמוד איתו? אין לי מושג למה, אבל תמיד הלימוד שלנו נגמר בטעם מר...

גן עדן ושמו זרזיק

חלאים קיימים לא רק בשמיים. גן עדן אינו רק חטפורה לחלום רחוק שאינו בהישג יד. כל מה שבשמיים קיים בארץ. מחש לידינו. אם נדע לנהל את חיינו נכון, נראה עד כמה פשוטות ותמימות מנת חלקו של גן עדן האנושי.

מגיש:
הרב אביאל אברהם סוויל
מרכז תבונות

1 ערב בזרזיק

כמחצית השעה עמלו אבא ויוסי על החלפת פלאנץ' סרור וחלוד. ריח העוף מתוק שהגיע לאפם עם רוח קריירה הזכיר להם שאדם הוא אדם, ושעליהם לסיים.

הם ירדו מהסולם וניגשו אל השולחן בסלון. אמא כבר ערכה את השולחן במיטב סלטי הבית, ממש חג מאולתר באמצע השבוע.

וכמו כל דבר טוב-גם העוף המתוק הסתיים. אבא ויוסי התארגנו לצאת להתפלל מנחה-ערבית בבית הכנסת הקרוב.

"אתם איתנו?" - הרעים קולו של מיקי בעל המכולת שהוא גם עוזר וממלא את מקומו של ביטון הגבאי שלא עלינו ולא עליכם התאשפז השבוע בגלל עודף אלכוהול שבגופו. מה לעשות היו הרבה אזכרות השבוע בבית הכנסת, ומתוקף תפקידו כגבאי, חייב הוא לבדוק את טיב הערק המוגש לציבור מתפלליו.

אבא ויוסי החישו צעדיהם לבית הכנסת.

"יפה יורם, גם הבן שלך הגיע, משמיים, ביטון מאושפז ואלוקים שלח לנו מישהו במקומו, אולי כבר שיעלה חזן אם כבר, נשמע את קולו הנעים".

יוסי עלה חזן, ואחרי מנחה גם אמר דרשה קצרה מענייני פרשת השבוע. אחר כך עלה ערבית ואפילו את ברכת הלבנה אמר ברוב עם, כשמחשבות עוברות בראשו, שהכבוד שמקבל כאן אפילו הראש ישיבה לא מקבל כשהוא נכנס לחתונה לריקוד ה'שורעים'.

"חזק וברוך יוסי", "איזה בן מיוחד יש לך", "תבוא גם מחר, אתה עשירי עד שביטון ישתחרר ברחמי ה'", "בזה אחר זה עברו המתפללים ולחצו את ידי יוסי ואביו, כשהוקרה והערכה רבה נשמעת מקולם.

3 חברות עם אבא

"יוסי, כמה כבוד אתה מביא למשפחה שלנו. תראה איך האנשים האלו מתייחסים יפה, כמה הם מעריכים אותך שאתה לומד תורה" - היה זה קולו של אבא.

לאוזניו של יוסי הגיעו רק המילים הראשונות, הוא היה כל כך מעונג ומדוש שהרגיש ממש כמו חתן ביום חופתו. ממש כמו מלאך שנשלח משמיים להחליף את ביטון הגבאי בחוליו.

ואז אבא המשיך, "תגיד יוסי תרצה לעזור לי בדף היומי, בגלל כל העסק ביש הזה עם ה'ידוד' פספסתי את השיעור שבוקר". האישור ניתן במהרה והם נכנסים לשיעור של לימוד בצוותא. יוסי מסביר ואביו שומע ושואל מידי פעם שאלות, כשיוסי משיב בגאון.

"הרב, אה התבלבלתי, יוסי, איך אתה יודע ככה ללמוד? אני הרגשתי כאילו אני נשאל לעולם אחר. איזה תלמיד חכם אתה, ממש תענוג. בטח משתגעים ממך בשיבה?" - אמר אביו כשהוא לא מנסה להסתיר את התפעלותו מבנו.

יוסי רק חושב, בטח בישיבה משתגעים ממני, מה שאני מחולל שם באמת משגע אותם. בעיקר את המשגיח, שבטח אם היה יכול היה משאיר אותי כאן

"מישהו צריך לרדת במושב זרזיק?" - שאל הנהג העיף כשמקולו נפלטת אנחה משברת עצמות.

"אני", נשמע קול צעיר ורענן, ההיפך הגמור מקולו הסדוק והמעושן של הנהג בעל החולצה הכחולה.

"מי זה 'אני'?" - נראה לפתע ראשו של הנהג מבין עשרות המראות הממלאות כל פינה באוטובוס. "אה, אתה בחורצ'יק, תגיד צדיק (במלעיל) יש מצב שאני מוריד אותך ליד המכולת של מיקי וחוסך לי ולנוסעים את כל הסיבוב בין עצי הקקטוס? מקובל עליך?"

יוסי הביט סביבו, על אלו נוסעים מדבר הנהג הזה? אין כאן אף אחד מלבד הוא ועוד איזה מבוגרת מנותקת העסוקה ללא לאות במכשיר נייד שמרוב הגודל שלו לא ברור שהוא באמת נייד כמו שנקרא.

"טוב בסדר", ענה יוסי. וכי יש לו ברירה. עוד יאמרו שבגלל הדתי הזה ובגלל ששר התחבורה הוא אחד משלהם הם מרגישים כאילו כולם חייבים להם הכל.

"חזק וברוך צדיק (שוב במלעיל)". ענה הנהג כששפמו העבה מתעגל סביב חיוכו.

יוסי ירד מהאוטובוס, בשונה מ'עיר התורה והחסידות' בה לומד-כאן זה נראה כאילו מדינה אחרת. יופך ירוק מוקף בעצים ודשא פורח, דבר שבמקומות אחרים רק שומעים על קיומו.

דלת ביתו היתה פתוחה, והוא נכנס בקלילות כשהוא קורא "שלום" עליז, כזה שרק יוסי יודע לומר. אימו שהיה במטבח עסוקה להכין ארוחת צהרים, הביטה בו ואמרה: "יוסי שלי, כמה נחמד מצידך שהחלטת לקפוץ לביקור. כמה התגעגעתי אליך, בא תשתה משהו".

"איפה אבא?" שאל יוסי את אימו. "יש לנו איזו בעיה בדוד שמש ואבא עלה לגג להחליף שם איזה משהו. אולי באמת תלך לראות אם הוא צריך עזרה שמה, בינתיים אני אכין לך עוף מתוק שאתה אוהב, אתה יודע עם הסילן והדבש, מה אתה אומר?" - שאלה.

"בשמחה רבה", אמר יוסי וחיש יצא החוצה.

2 יוסי ה'שפיץ' פלייר

הוא התחיל לטפס בסולם אל הגג, כשטיפוסו משמיע נגיחות. ראשו של אביו נראה מציץ מבעד לגג לשמע הקולות. "הו, יוסי איזה טוב שבאת לעזור, כמה יפה מצידך, תראה אם לא קשה לך שכחת את ה'שפיץ' פלייר' ליד הארגז למטה, איכפת לך להביא לי אותו כשאתה עולה?"

"בטח, אבא", ענה יוסי. ה'שפיץ' פלייר' בידו הוא עלה בזריזות בסולם, ויחד עבדו לתקן את הדוד בגג שמשום מה בכל שנה כמעט ובאותו תאריך מחליט לשבוק חיים.

כלים מעשיים לבן עלייה
ביתו עמודי יודא

"אתם איתנו?" -
הרעים קולו של חיקי
בעל המכולת חמלא
את מקומו של ביטון
הגבאי שלא עלינו
ולא עליכם התאשפז
השבוע בגלל עודף
אלכוהול שבגופו. מה
לעשות היו הרבה
אזכרות השבוע בבית
הכנסת, ומתוקף
תפקידו כגבאי, חייב
הוא לבדוק את טיב
הערק המוגש לציבור
מתפלליו.

גן עדן אנושי

עצי הקקטוס
ביישוב זרויף

לתקן את כל הדודים של הישוב ורק אחר כך אולי לחזור לישיבה.

בטח אם אבא היה יודע למה אני כאן הוא לא היה כל כך מתלהב מהעניין ובטח שלא ממני. חשב יוסי לעצמו.

"אתה בא יוסי? צריכים לכבות כאן את האור ולהחזיר את המפתחות למי?" הם כיבו את האור ויצאו לביתם.

המזגן רצפתי המגושם שהפיץ חום ורעש מטרטט שיחד גרשו את הקור העז ששרר עד לפני רגע בחדרו הקטן, אפיינו מאוד את הבית החמים והאהוב כל כך על יוסי שכבר התכונן לשינה אחרי יום מתוק במיוחד. הוא התיישב על המיטה ופתח את סידורו לומר קריאת שמע בכוונה, כמישהו התיישב על מיטתו. היה זה אביו.

"יוסי אני יודע שהוציאו אותך מהישיבה. המשגיח שלך התקשר אלי אתמול בערב." אמר לפתע אביו, יוסי הרים את ראשו במבט מופתע. אביו הניח את ידו כל כתפו והמשיך: "דע לך שאני ואמא כל כך שמחים שאתה בא לבקר אותנו, זה ממש משמח אותנו ועושה לנו טוב בלב ובנשמה. יוסי, אני לא זכית ללמוד בישיבה כמוך, אני גם לא תלמיד חכם כמוך. אבל אתה זכית, ואתה גם לומד תורה בהתלהבות כזו, ממש כמו הרב מכלוף הצדיק, של הישוב שלנו. אבל תעשה לי טובה" - אמר אביו והביט בעיניו של יוסי - "אני יודע שאתה

לא עושה את זה בכוונה, אבל תשתדל שלא להרגיז את החבר'ה שם בישיבה שלך. בסדר..." יוסי לא אמר מילה.

אביו חיבק אותו ואפילו נישק אותו בראשו, אח"כ קם והלך כשהוא מותיר את יוסי המום. אבא ידע הכל ולמרות זאת התייחס אליו כאילו אינו יודע דבר.

4 קנין חשיכה

המגיד מדובנא זצ"ל אימץ בביתו ילד קטן שאביו לפני פטירתו היה מחזר עימו על הפתחים ולן בחדר אורחים של בית הכנסת, ובפטירתו לקחו המגיד לביתו וגידלו וטפחו עד שגדל ונהיה לאיש. ולא סתם איש אלא נעשה לגאון הנודע רבי שלמה קלוגר זצ"ל.

כשנפטר המגיד לעולם האמת הראו לו בשמים 50 ספרים שחיבר!!!

תמה המגיד ואמר: "הספרים הללו אינם שלי, לא אני חיברתי אותם!", אבל אז השיבו לו הבית דין של מעלה: "אמת בפך, אבל דע לך שאתו ילד רחוב שאימצת וטיפחת בעשר אצבעותיך, גדל ונהיה לגדול הדור, ואלו הספרים שחיבר - שלך הם. בזכותך נולדו. ולכן גם לך יש זכות בהן כאילו היו הם שלך!"

אביו של יוסי אינו איש חינוך מדופלם, פרנסתו מתפרנס משיפוץ פה, פתיחת סתימה שם, ועוד כל מיני עבודות מזדמנות חסרות

שם. אבל דבר אחד הוא יודע! הבן שלו הוא הנשמה שהבורא הפקיד בידו, ועליו לטפח אותה בהתאם לכלים שאותו הבורא העניק לו. הקב"ה אינו מבקש ממנו לחפש כלים שאינם שלו. עם מה שיש לו-אתם הוא עובד.

וזה מזכיר לי סיפור ששמעתי בשם הרב יעקב הורוביץ זצ"ל, שכשכנס הרב דסלר זצ"ל לתפקיד משגיח בישיבת פוניבז' לא גער ולא העניש אלא משך את הבחורים בנועם דבריו, זאת בשונה ממחנכים אחרים בתקופתו שהיו יותר וותיקים ומנוסים ממנו בישיבה.

אתם מחנכים שראו את הנהגתו המוזרה של המשגיח החדש, באו אל החזו"א זצ"ל בתלונה שאין כאן מי שינהיג את הבחורים בחזקה. אז נענה להם החזו"א במשפט אחד: "קניין חשיכה עולה ועדיף הוא על קניין חזקה..."

ובכן, היסוד שהעמיד כאן החזו"א עוצמתי הוא וגדול ומראה כמה מעט חום ואהבה יכולים לחולל, ועד כמה שהם נצרכים לילדינו ובפרט בדור זה שאיש את רעהו חיים בלעו, והעולם בחוץ נעשה אכזר חסר רחמים.

עלינו ליצור לבנינו פינה קטנה בעולם. פיסת אדמה מגן עדן האנושי. נמלא את האוויר שבו באהבה, הערכה ואפילו חמלה. או אז נעשה שותפים לבנינו של גן עדן כאדם הראשון בשעתו-לעובדה ולשומרה. כך נוכח שהגן עדן הפרטי שלנו, הבית שלנו, יהיה מלא במלאכי נשמות טהורות שהקב"ה הפקיד בידינו. ■

אם אתה משתוקק ליהנות מהלימוד
אבל נדמה לך שאין לך את הכוחות

אנחנו יכולים לעזור לך!

פנה נעת למרכז תבונות - ותתחיל להבין עד כמה ההצלחה שלך קרובה

0733-478-474 (הטאר הודעה בשלוחה מס' 1 ונחזור אליך בהקדם)

ספרי אבן האזן

כאשר גיסו רבי משה מרדכי אפשטיין ר"י חברון הוציא את כרך ב' של ספרו לבוש מרדכי, שאלה אותו אשתו הרבנית מפני מה גם הוא לא כותב ספר? והוא השיב שאין לו חידושים. שוב שאלה: לאחר שנים רבות שהגר ר"י עדיין אין לך חידושים משלך? ענה הרב יש לי חידושים, אבל מעטים הם, זעיר פה זעיר שם, ולכדי ספר לא יגיעו. "אם כך", עמדה הרבנית על דעתה "תדפיס את מה שיש לך, ויהא אפילו גיליון אחד (בכל גיליון דפוס אחד היה 16 עמודים). וכאשר תוסיף ותחדש תוכל להדפיס מדי פעם עוד גיליון, ובמשך הזמן יהא זה ספר גדול". ואכן שמעת בקולה, לאחר מכן המשכתי עד אשר יצא ספרי אבן האזל, הכל בזכותה של הרבנית. כעת הנני נוהג להשיא עצה זו לאחרים.

ההצנה מציפורני הנאצים

סיפר הרב: באחד הימים בהם עוד התגוררתי בסלוצק, בא אלי בני ר' פיבל להפחד ממני, הואיל והיו נוסע לארץ ישראל, לבשתי את המעיל ואת המגבעת ויצאתי ביחד אתו וליוויתיו אותו כברת דרך קצרה. לאחר שחזרתי הביתה, הרגשתי בנפשי מעין אי שקט וחוסר מנוחה, יצאתי מיד מהבית והתחלתי לרוץ אחרי בני ר' פיבל, משהגתי אותו אמרתי לו, הנני מבקש ממך שתדאג לכך, שאעלה גם אנכי לארץ ישראל. משהגיע ר' פיבל לארץ, בא בדברים עם רבי צבי פרנק קרוב המשפחה, שהתחיל לטפל בכך שרבי איסר זלמן מלצר יכהן כראש ישיבת עץ חיים, וכך קיבלתי אישורי עליה לכל המשפחה.

נמה הוא דורש?

אחד מחשובי הרבנים בליטא שהגיע ליישיבת וולאדין, הכיר שם את בן הישיבה רבי איסר זלמן מלצר ורצה לקחתו עבור בתו, משאל אותו רבי חיים מה הנדוניה אשר בידו לתת? השיב הלה, שיתן ספרים ששווים חמש מאות רובל. אמר לו ר' חיים 'זוהי מירע' (כך כינו אותו על שם עירו מיר) צריך לקבל כנדוניה חמש מאות רובל במזומן, ועוד חמש מאות רובל בספרים.

אחות קבר

אשתו של הרב שך, היתה אחיינית של רבינו, והרב שך היה נפשו קשורה בנפשו של הרב, ולאחר פטירת רבינו, רכש הרב שך חלקת קבר סמוך לקברו בהר המנוחות. ולאחר פטירתו של הרב יצחק אפשטיין שהיה אב"ד בתל אביב והיה מנאמני ביתו ומתלמידיו הקרובים של הרב מלצר, העביר הרב שך את חלקת הקבר במתנה שיקברו שם את הרב אפשטיין, כאות הכרת הטוב על פועלו.

על מה נבחן לשידוך?

משעלה שמו לשידוך, בא רבי זבולון בריט בן המשפחה ליישיבת וואלוז'ין לערוך לו מבחן. הוא פתח לפניו תשובה ארוכה וקשה של הנודע ביהודה, בקשו לעיין בתשובה ע"מ שיוכלו לדון בה. רבינו העביר את עיניו במשך פחות מדקה ופנה לשואל הנדהם "עיינתי במה שהראית לי, וכבר אפשר לשוחח על דברי בעל הנודע ביהודה. הריב"ד אמר עליו, מח כזה לא היה במשך דורות רבים.

הצעה מרתקת על גדולי ישראל

תנמידי הנמים שלא רצו נגדו

"בבואי לירושלים שינתי את דרך הלימוד בירושלים, מצאתי גדולי תורה שלא רצו לגדול, היה אדם אחד שהארכתי בשיחותיו אתו על מנת לשכנעו שלא יעסוק בספרי קבלה, ויקדיש את מירב מרצו וכוחו בלמוד תורת הנגלה. היו אנשים שסיימו את הש"ס פעם אחת, וכבר עברו ללמוד זוהר וקבלה. וכשבאתי ליישיבת עץ חיים הראיתי להם, שלאחר שסיימו לעבור על הש"ס פעם אחת, עדיין יש להם מה ללמוד בגמרא".

הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצוק"ל ר"י עץ חיים - י' כסליו תשי"ד

ישוב ארץ ישראל

הרב היה קשור בכל נימי נפשו לארץ הקודש, כבר בהיותו בחור צעיר תלמיד הישיבה בוואלוז'ין, וידוע שאחרי חתונתו השקיע את הנדוניה שלו ברכישת אדמה בחזרה.

ראש ישיבת סלוצק

בשנת תרנ"ז הגה הרדב"ז שכהן כרבה של סלוצק רעיון לייסד בסלוצק סניף ליישיבת סלבודקה, לשם כך פנה לסבא מסלבודקה וביקש שישלח קבוצת תלמידים עם ראש ישיבה. הסבא מסלבודקה חרר ברבינו להיות ראש הישיבה למרות גילו הצעיר שהיה אז בן 27 שנים.

המפשים דיין בבית דין של מענה

סיפרה הרבנית פילץ תחי' נכדתו של הרב, ביום ז' כסיון תשי"ג נפטר בירושלים רבי זליג בענגיס רבה של העדה החרדית. ובליל שבת ט"ו במרחשוון תשי"ד נפטר החזון איש, והנה בלילה אור ליום י' בכסלו תשי"ד, חלם רבי צבי פסח פרנק רבה של ירושלים, שבשמים מחכים לדיין שלישי שצריך להצטרף לבית דין של מעלה, הרב פרנק נחרד מהחלום, ובבוקר לאחר התפילה ערך בביתו הטבת חלום, משהחלו האנשים לצאת מביתו של הרב פרנק לאחר הטבת החלום, בא אחד מתושבי העיר הודיע לו, שהרב מלצר נפטר זה עתה.

מדקנים ביחד

זמן קצר לאחר אירוסיו חלה בשחפת, ומצבו היה מסוכן, הוא הודיע למשפחת כלתו שהם רשאים לבטל את השידוך ואין לו עליהם שום קפידה. משגבר לחצם של בני משפחת הכלה לבטל את השידוך, ניגשה הכלה לרופא ושאלה אותו על סיכויי של חתנה להחלים ממחלתו? משהשיב לה הרופא ובהתאם למצב בריאותו הוא יוכל להוסיף ולחיות לכל היותר עוד שנה אחת, למרות זאת לא הסכימה לבטל את השידוך, ולאחר שבני משפחתה הוסיפו להפציר בה לבטל את השידוך, קמה ונסעה אל החפץ חיים, ושאלה בעצתו, החפץ חיים שאל, מה אומרים הרופאים? ולאחר ששמע, השיב, ישנם אנשים בריאים וישנם אנשים שמאריכים ימים, אם נגרד מהשמים, מדקנים יחדיו, אך בעל שהינו חלש בגופו, משמעה תשובה זו מפי החפץ חיים חזרה לביתה מתוך החלטה תקיפה של בני משפחתה.

הזהרו בבני עניים

כאשר סיפר הרב על חבר מצוה שערך לו אביו, היה זה בנוכחות ארבעה מוזמנים בלבד. על מצבו הקשה בימי בחרותו שהיה מחוסר כל, סיפר לתלמידו רבי אריה לוי, היה לי אז זוג מכנסיים אחד בלבד, וכאשר הם נקרעו הייתי במיצר שכן לא היה לי מה ללבוש, אולם הואיל והייתי בעל כשרון, עלתה בדעתי המצאה ללבוש את המכנסיים באופן ששקרע לא יראה. לאירוסין שלו, השאיל מכנסים מאחד מחבריו.

"התנהלות ותקשורת נכונים"

מהי חשיבותה של החברה בלימוד התורה בישיבה? • ואיך אנו מתקשרים נכון ויכולים אפילו להעיר לחבר מבלי שייפגע? • הרב כריף עם כל התשובות • פרק שני

השלב הרביעי: הזעה

שאל אותנו, "מה דעתך על מה שדברנו? מה אתה חושב על זה?", אל תאמר לו, "אתה חייב להגיע בזמן". אלו מסקנותיך ואין לנו צורך בהם, הוא כבר יידע לבד מה הפתרון וזו תהיה ההצלחה הגדולה שלך.

כמו"כ, אל תהיה עסוק בבעיה, אלא בפתרון.

אל תאמר משפטים כמו: "ידעתי שאסור לי לקבוע חברותא!", "את בן אדם בלי מילה!"

לצערנו 90% מהדיבורים בהמשך יום עוסקים בבעיות ולא במציאת פתרון, וכשהאנרגיות מושקעות בבעיה, לא מוציאים פתרון. שאל את עצמך: מה התועלת בשרש הבעיה? החברותא גם כך מרגיש לא נעים באיחור שלו ואין שום תועלת בשמוס' שלך זה רק ירחיק אותך.

איך נדע האם התנהגתי בצורה נכונה?

לפי התגובה שנקבל מהחבר, אם החבר יקשיב ויודה לך - זה סימן שהחבר הבין שרצית בטובתו, הוא בעצם מודה לך על שלא ביזית אותו, שהארת לו את הדברים, ושאתה חושב ודואג בטובתו.

עלינו לשים לב במשך היום, למילים שיוצאות מפינו, ואיך הופכים "מילים הורסות" ל"מילים בונות".

עלינו לשים לב לתגובות שאנו מקבלים מחברינו, זה יהיה מבחן התוצאה האם אנו מתנהלים נכון, ואם נקבל תגובה קצרת רוח נאמר תודה! הוא כיוון אותנו למטרה.

איך מפתחים התנהלות זו?

ע"י שמפסיקים לדבר בצורה אוטומטית, עלינו להכניס "בחירה בין גירוי לתגובה", וזו העבודת ה' שלנו.

"ואהבת לרעך כמוך - מאי דסני עליך וכו' " לחשוב, איך הייתי רוצה שיעבירו לי מידע שיגרום לי לשינוי, וזה הבסיס לתקשורת נכונה ולשלום בית, מי שמתרגל בישיבה לשפה הזו, כשרוצה להעביר מסר פועל לפי השלבים: שואל רשות, מתמקד בעובדות, מביע רגשות על העובדה בלבד ומבקש את דעתו.

ולעולם: לא להעביר ביקורת, לא להתלונן ולא להאשים!

אזי ישיג הוא חיים רגועים, נעימים ושלווים יותר, ויוכל להתמקד בלהוציא את כוחותיו אל הפועל! ■

הבגשת: הר"ה ג' שמואל כריף שליט"א מהשינה קטן בישיבת כפר גנים פתח תקוה

ל

אחר שביארנו בפרק הקודם שתקשורת נכונה מתבטאת בהפיכת "ביקורת" לשלילית ל"משוב" חיובי, ובכך מונעת מהשומע להתגונן במעטפת של הגנה עצמית, ניגש כעת לחלק הפרקטי ונרחיב איך באמת נהפוך כל ביקורת לכלי ליצירת קשר וחיבור מעולה.

נזכיר תחילה את ארבעת השלבים:

- א. שאילת רשות.
- ב. עובדות.
- ג. רגשות.
- ד. הדעת.

השלב הראשון: שאילת רשות

לעולם אל תפנה בהערה מיידית, "הבטחת שתיגע בזמן. שמור על המילה שלך!" זה יוצר התנגדות, וחוסר כבוד. הדרך הנכונה, בראש ובראשונה לפנות ולבקש, אני מעוניין לדבר איתך על נושא שחשוב לשינוי, מתי תפנה לדבר/ מתי אוכל לדבר איתך? הגישה הזו, שאתה מבקש רשות והחבר שלך הוא הקובע את הזמן מכבדת את הזולת, וממילא ירצה לשמוע וגם יקבע מתי ישמע אותם. (כשאתה נתקל בחבר טיפש, שיכול לומר אין לי זמן תוכל לפנות אליו בבקשת רשות קצרה. יש לך דקה בשבילי, רוצה לומר לך משהו?).

השלב השני: עובדות

ספר את העובדות בצורה יבשה ובלי התערבות רגשות או פרשנות. "דברנו שתיגע בזמן ללימוד ואני רואה שזה לא קורה!" אל תערב רגשות, זה הורס לי את חיים! או פרשנות, "אתה סתם בטלן! אתה לא עומד במילה שלך!". פרשנות היא כאילו אתה תולה אותו על הקיר ויורה עליו, בצורה כזו אתה מנצח אבל לא מצליח, ולכן עליך לספר את העובדה בצורה יבשה.

השלב השלישי: רגשות

תביע את רגשותיך, אך לא בצורה של תלונה: "בגללך לא הספקתי את המראי מקומות!". ואדרבה, תפנה אליו בצורה חיובית, "בזכותך אנו מגיעים לבהירות בסוגיא, ומאוד כואב לי שאנחנו מפספסים את זה".

כך תשיג שיתוף פעולה מלא מחבריך ותרויח שהוא יהיה לעוזרך במקום להפריע ולהלחם עימך.

סוגיא מהסטנדרט
סוגיות מעשיות מהווי הישיבה

רובה לעלור לבן שלך
עיתחיל לראות
בשטח את יכולותיו?

הידעתם???
גם הבן שלך מסוגל להצליח וליהנות מלימוד הגמרא!
אלא שלכל אחד יש גישה ואסטרטגיה ייחודית לו...
הקב"ה ברא כל אחד עם כישורים שאין לרעהו...
אלא ששנים אנו מחפשים אותם ונכשלים
ובינתיים אנו צוברים אכזבות וכשלונות...
ובאמת, ניתן למצוא אותם כבר היום!

דפדפו בעת לעמוד הבא
ותגרמו לבן שלכם להצליח!

הוא
כל-כך
רוצה
להצליח!

אפשר לעזור לך

שלושת הצעדים להצלחה:

1

אבחון ומיפוי דידקטי מקיף בגמרא
בו נזהה את חוזקותיו ה'טבעיים' של התלמיד

2

בניית 'תוכנית למידה מותאמת' עפ"י
אישיותו וסגנון לימודו של התלמיד

3

'התאמת' מלווה מקצועי בגמרא
תוך ליווי ומעקב צמוד למשך 3 חודשים

בהכוונת הרב אביאל אברהם טוויל

מאבחן דידקטי מקצועי בגמרא ומלווה הורים ובחורים מזה כעשר שנים

לרגל ההתרחבות אברכים איכותיים המעוניינים להצטרף להצלחה
יכולים ליצור קשר (מותנה בשיקול דעת ומבחן התאמה)